Ч. 18 Субота 24 січня (5 лютого) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Ґавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Сойм краєвий.

(16 засїдане з дня 1 лютого 1898).

На сім засїданю по відчитаню петиций, відповідав правительственний комісар на слїдуючі інтерпеляциї:

1) На інтерпеляцию пос. Шведа в справі оподаткованя шоп на полянах заявив комісар правительственний, що ті шопи, котрі лиш часом служать на помешкане для челяди господарскої признано законом з 1 червня 1890, арт. II. вільними від податку. Краєва Дирекция скарбу відпише клясовий податок від тих шоп, скоро лиш властителї самі або через уряди громадскі внесуть о то подане.

2) На інтерпеляцию Вуйціка в справі санітарної контролї на граници сказав правительственний комісар, що доси не сконстатовано того, щоби з молоком з Росиї занесено до нас заразу пискову і ратичну. Могло би то стати ся лиш опакованєм а того доглядають уряди митові. Що же до артикулів консумцийних взагалї, спроваджуваних з заграниці, то справа контролї належить до громад. Державна контроля на всїх точках на граници єсть неможлива.

3) На інтерпеляцию пос. Осуховского в справі мостів на державнім гостинци в Турці сказав комісар, що до будови одного мосту вже приступлено і будова сего року скінчить ся. Що-до другого, то треба було давний проєкт змінити а будова розпічне ся зараз по затвердженю того проєкту.

4) На інтерпеляцию пос. Цїлецкого в справі нищеня диків в повіті бучацкім, відповів комісар, що петицию 9 громад повіта бучацкого передало Намістництво бучацкому старості, а той зарядив польоване і облаву на дики і вже в сїчни с. р. убито 9 диків. Впрочім одержало староство бучацке порученє, щоби в міру потреби зарядило знову що потреба в цїли недопущеня розмноженя диків в загрожених громадах.

5) На інтерпеляцию пос. Остапчука в справі корчунку 157 морґів лїса в громадах: Базаринцї, Гарасівка, Красносільцї, Розношинцї і Глубічок а непозволеня корчувати свій ліс селянинови з Шил, відповів правительственний комісар, що в дорозї рекурсу позволено на корчунок лїса малолїтного Адама Гноїньского, але наслїдком рекурсу видїлу повітового в Збаражи здержано корчунок аж до рішеня Міністерства рільництва, котре ще не наспіло. А що-до селянина Василя Харчука в Шилах, котрий самовільно викорчував около 3 морґи свого лїса, то староство в Збаражи, по переведеню доходженя, удїлило єму додаткового позволеня на вже зроблену зміну і на дальший корчунок 1·85 гектарів лїса.

З порядку дневного ухвалено в спеціяльній дебатї справоздане комісиї шкільної о станї шкіл середних в Галичинї в 1896/7 р. разом з додатковими резолюциями пос. Заячківского і Бернадзїковского. Внесенє пос. Вуйціка в справі знесеня мундурів шкільних відкинено.

Справоздане комісиї шкільної о внесеню пос. Барвіньского в справі науки обох краєвих язиків в школах середних.

Комісия шкільна згодила ся однодушно на то, що знанє обох язиків краєвих єсть пожаданим для обох народів в краю а особливо для тих людий, що мають в краю сповняти публичні обовязки. Комісия констатує, що під тим взглядом межи репрезентантами обох народностий анї межи польскими послами не було що-до засади ріжницї. Комісия вислухала мнїня репрезентанта краєв. Ради шкільної п. віцепрезидента Бобжиньского, котрий між иншим сказав, що від вересня 1897 заведено науку язика руского яко предмет надобовязковий в краківских ґімназиях і фреквенция зараз в першім роцї показала ся численною. Що-до пляну і методи то має ся на оцї, щоби молодїжи польскій дати нагоду пізнати руский язик, але не перетяжати єї під взглядом часу і обему науки.

Комісия заявила ся рішучо против безвзглядного примусу для науки другого язика краєвого, але не єсть і за чисто надобовязковою наукою, бо та довела би лиш поволи до цїли. Треба ужити на молодїж і родичів легкого примусу т. є. науки взглядної, котра основує ся на тім, що коли ученик запише ся раз на науку якогось предмету взглядно обовязкового з початком року, то він обовязаний учити ся єго через цїлий рік а клясифікация з того предмету впливає на загальну клясифікацию. Але й взглядно обовязкову науку не може комісия припоручити нинї вже з тою строгостию, щоби она була точно переведена, бо

14)

Остров з закопаними скарбами.

(З анґлійского — Р. Л. Стівенсона.)

(Дальше).

Я зараз уступив ся з того місця, де доси укривав ся, та поліз так борзо і так тихенько, як лиш було можна, в ту часть лїса, де не було вже такої гущавини. Коли я ще лїз, чув я, як старий буканїр перекликував ся з своїми товаришами і як они відтак витали ся, а небезпечність, в якій я тепер находив ся, додала менї крил. Скоро я лиш видобув ся з гущавини, став бічи, як ще нїколи перед тим в моїм житю, і не зважав, куди біжу, бо менї все одно було, куди, щоби лиш як найдальше втечи від убийників. Коли я так втїкав, брав мене що раз більший страх, і я мало що аж з розуму не зійшов.

Та й дїйстно! Хиба-ж я не був вже зовсїм пропащий? Бо й якже було менї вертати назад до людий, коли-б дано пушкою знак, та іти помежи тих чортів, на руках котрих не засхла ще була лише що пролита кров? Хиба-ж перший лїпший з них, що би мене побачив, не був би менї скрутив вязи як тому голубцеви? Або може не досить було того, що мене не було на кораблї, щоби они побоювали ся, що я знаю о всїм і зраджу їх? Менї здавало ся, що я вже пропав. Бувай здорова „Гіспаніоле" та бувайте здорові і ви сквайре, докторе і капітане! Менї не оставало ся нїчого иншого, як лиш згинути з голоду або з рук бунтівників.

Тимчасом я анї не приставав, анї навіть не оглядав ся, лиш все біг, що раз дальше, аж опинив ся при сподї малого горба з двома шпилями. Жистяки росли тут трохи рідше і своїм обємом та ростом виглядали вже скорше на лїсові дерева. Поміж ними було розкинених і кілька пінїй, пятьдесять до сїмдесять стіп високих. Тут на горі був і сьвіжійший воздух, як там на долинї коло багна.

Глава пятнайцята.

Пан острова.

З каменистої і тут досить спадистої збочи горба посипав ся град дрібних камінців і зі свистом спадав між дерева. Мимо волї глянув я в ту сторону і побачив, як щось чим скорше скочило по за пень сосни. Що то було, чи медвідь, чоловік, або малпа, я не міг нїяк розпізнати. Тілько й видїв я, що то було щось чорного та кудлатого. Я так того перепудив ся, що й забув на то, що менї треба втїкати.

Менї здавало ся, що тепер вже нїкуди менї втїкати, бо з обох боків небезпечно, позаду убийники, а передо мною отсе якесь чатуюче сотворінє, якe годї описати. Я вже й волїв звістну небезпечність, як ту незвістну. В порівнаню з сим лїсним сотворінєм навіть сам Зільвер здавав ся менї не так страшним; отже я завернув назад та оглядаючись добре поза себе, пустив ся назад як до лодий.

То сотворінє показало ся знову та колуючи далеко, стало гонити за мною. Я вже був добре втомив ся, але хоч би був ще й при сьвіжих силах, так як рано, то таки не був би видержав з тим жвавим противником. Як яка дика зьвірина гнало ся то сотворінє скоками від дерева до дерева за мною, а хоч бігло так як чоловік на двох ногах, то все-таки хиляло ся аж майже до самої землї. А що то був чоловік, годї було менї вже довше сумнївати ся.

Менї пригадали ся тепер всї оповіданя про людоїдів, які я лиш колись чув. Я мало що вже не кликав о поміч. Але то само вже, що то був чоловік, хоч дикий, трохи мене успокоїло, і в міру того страх перед Зільвером ставав знову щораз більший. Я длятого пристанув і почав роздумувати, як і куди би менї найлїпше втїкати, та нараз пригадав тобі і на мій пістолет. Знаючи, що маю чим боронити ся, набрав я нової відваги і обернув ся до того чоловіка з острова, та відважно пустив ся до него.

Він тимчасом сховав ся був поза якесь инше дерево, але тепер знов став іти до мене, пристанув, вернув ся назад, підходив знову близше, і наконець, на моє диво і немалий страх, кинув ся перед мною на колїна і при тім зложив руки та піднїс їх в гору, як би чогось благав.

На такий вид я станув.

— Ти хто? — питаю.

— Бен Ґун — відповів він — а єго голос був такий охриплий і потяжкий як від заржавілого замка. — Я бідний Бен Ґун і вже цїлих три роки не промовив анї словечка до якоїсь христіяньскої людини.

Тепер я придивив ся, що такий самий

насамперед брак сил учительских для руского язика, а відтак в західних повітах не у всіх кругах суспільности мнінє о вартости і користи науки руского язика єсть достаточно підготовлене. Длятого комісия вносить:

1) Сойм висказує переконане, що знане обох краєвих язиків єсть пожадане для обох народів а особливо для тих, що мають сповняти уряди публичні; — 2) Сойм висказує кр. Раді шкільній признане за єї заходи в справі улекшеня молодіжи науки обох краєвих язиків; — 3) Сойм взиває кр. Раду шкільну, щоби і дальше поступала в тім напрямі і в міру позисканя учительских сил у всіх школах середних завела науку другого язика краєвого, яко предмету взглядно обовязуючого; — 4) Сойм взиває правительство, щоби в цїли уряджения курсів практичної науки язика руского утворило при обох університетах і при політехніцї львівскій сталї посади відповідно кваліфікованих лекторів. — Внесеня комісиї ухвалено.

Новинки.

Львів дня 4-го лютого 1898.

— **Іменованя.** Н. Мінїстер скарбу іменував старших контрольорів технїчної контролї скарбової: Богд. Гофа, Алекс. Адельмана, Каз. Клебковского, Ант. Сьвйонтковского і Брон. Айдукевича інспекторами технїчної контролї скарбової, а контрольора Стан. Чарновского старшим контрольором. — Висший ц. к. суд краєвий у Львові іменував канцелярийного официяла в Станиславові Йос. Ебнера ведучим ґрунтові книги при урядї книг ґрунтових львівского суду краєвого.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує, що на шляху Лупків-Тїсна привернено рух товарових поїздів, а на шляху Тернопіль-Копичинцї рух всїх поїздів.

— **Старих стемплїв** можна ще уживати в місяци лютім, а на квіти можна їх ужити до кінця с. м., так, що коли хто буде виставляти квіт на побори в марті, а віддасть квіт в послїднім дни лютого, то може ужити до того старих стемплїв.

— **Дирекция „Народної Торговлї“** подає до відомости интересованих, що відсотки від вложених у нєї вкладок на книжки вкладкові не треба зовсїм зголошувати до фасиї податку рентового, позаяк она з уряду вже обовязана податок той прямо до каси державної відставляти. Що-ж до питаня, чи податок той в висотї $1^1/_2$% буде Дирекция сама оплачувати чи потручати сторонам, то сю справу порішить сими днями Совіт управляючий, о чім повідомить Дирекция сейчас часописями.

— **Бурі.** В середу лютила ся на великім просторі довкола Англїї сильна буря. В Лївернули займила ся морска лїхтарня Кросбі; огонь знищив єї, при чім згоріли три стражники, що робили на лїхтарни службу.

— **Музей для історії культури.** На вчерашнім засїданю львівскої ради міста поставив професор др. Цвиклиньский внесенє, щоби рада міста ухвалила: внести до сойму петицию о заснованє у Львові музея для історії культури (польскої, рускої, вірменьскої і жидівскої). В тім музею мають збирати ся перед усім народні одяги, вироби ручні і т. ин. Внесенє ухвалено одноголосно, а петицию внесе президент міста.

— **Громи і блискавицї.** Зі Сколього пишуть, що в околици Ямільницї (3 милї від Сколього) дали ся чути в суботу дня 29-го сїчня сильні громи при ярких блискавицях.

— **Огні.** Дня 30-го сїчня вибух досить сильний огонь в Бориславі. Лишило ся звиж 50 убогих родин без даху і хлїба. Бурмістр в Бориславі збирає складки на погорільцїв.

— **Попав у лапку.** Один жид в Белзї зауважав, що від якогось часу чиясь рука забирає ему почию зі складу вугле. До складу добирав ся злодій кріз отвір, зроблений в стїнї лихо збудованої шопи. Не могучи нїяк попасти на слїд крадежи, наставив хитрий жид в шопі при самім отворі лапку. Полів удав ся. Зараз першої ночи злодій всуваючи отвором руку замість витягнути, як звичайно, брилу вугля, зловив ся в зелїзній лапцї. Дрожачи зі страху і зимна мусїв небораk в немилім положеню чекати змилуваня. Був би може на зимнї смертию переплатив свою підприємчивість, коби не его вірна супруга, котра не могучи дочекати ся чоловіка, зарядила за ним облаву і случайно найшла его в таким незвичайнім положеню. Збудила тодї властителя магазину вугля, котрий в злодію пізнав — жида і до того заможного горожанина.

— **Чотири мілїони марок податку** від спадщини заплатить в Нїмеччинї князь Фірстенберґ. Трибунал адмінїстрацийний в Карльсруге вимірив ему 10% податку від спадщини, що має виносити 40 мілїонів марок.

— **Великі снїги** упали в полудневій Росиї і в наслїдок заметий здержано рух на многих тамошних зелїзницях. Дирекциї зелїзниць оповістили, що не приймають на себе одвічальности за недоставлене пакунків.

— **Сумний конець сватаня.** З Жовківщини доносять о такій пригодї: В ночи з дня 1-го на 2-го лютого с. р. прийшли до хати вдови Гаськи Нетреба, господинї в Кунинї, до єї дочки Хавронї „старости“ і як то звичайно буває у наших темних людий, сватали дївчину при горівцї до рана. Сватане скінчило ся ілюминацию: іменно запалила ся хата Нетреби і з димом пішли всї господарскі будинки, а крім того і хата сусїда Николая Качмара. Не виратовано нїчого, бо утомлені цїлонічною забавою Нетреби позасипляли твердим сном. При співучасти місцевого сотрудника о. Івана Вамора огонь скоро погашено. Богато причинив ся до угашеня пожару учитель з Сокаля п. Роман Юрчиньский.

— **Зі страху перед грошевою карою.** Один 12-лїтний ученик ґімназияльний, сильний і здоровий хлопець, їхав дня 18-го сїчня з Марбурґа до Файстріц в Стириї. Запізнивши ся до поїзду, не купив білету і всїв так до ваґона. Кондуктор при поїздї замість, як велить припис, представити ученика на найблизшій стациї начальникови, щоби заплатив за білет і 50 кр. надплати, позволив собі на жарт, задержав хлопця у ваґонї і відозвав ся до него з насьмішкою: „Чекай урвителю, ти поїдеш аж до Маріяраст!“ (о одну стацию дальше). Бідний хлопець так того перепудив ся, що вискочив з вагона, коли поїзд був в повнім розгонї і так страшно покалїчив ся, що номер до 24 годин.

білий як і я і з лиця навіть досить приятний. Тїло на нім, де не було вкрите, стало від сонця зовсїм чорне, навіть і зуби були чорні, а его сині очи при так чорнім лици виглядали якось дуже дивно. Зі всїх жебраків, яких я коли видів, або яких міг собі уявити, був він що-до одежі найбільшим лахолатником. Мав на собі шмати із старих корабельних міхів та старого полотна вітрильного, посцїплювані та позвязувані всїлякими можливими способами, мідяними ґузиками, корою з дерева, ликом і ключками або мотузем мачаним в доггю. Старий ремінний черес, вибиваний мосяжною бляхою, був ще однїсеньким предметом з его одежи, що держав ся на нім ще цїлий.

— Три роки! — відозвав ся я. — А хиба-ж ти розбив ся з кораблем?

— Нї, мате — відповів він — мене тут покинули.

Я чув о тїй страшній карі, яка була в звичаю межи буканїрами, котра була така, що злочинцеви давали трохи пороху і куль та покидали его відтак на якімсь далекім і пустім острові.

— Три роки тому, як мене тут покинули — говорив він дальше — і я за той час живив ся козами, ягодами та устрицями. Чоловік, де би й не було, може дати собі раду. Але, мате, менї хоче ся християньскої поживи. Може ти маєш случайно кусник сира при собі? Нї, не маєш? Кілько то разів менї вже сир снив ся, а пробуджу ся, то виджу, що я все ще тут.

— Скоро я знову дістану ся колись на корабель — сказав я — то будеш їсти сир цїлими фунтами.

Через цїлий той час він обмацував матерню моєї одежі, гладив мене по руках, оглядав чоботи, та тїшив ся як мала дитина, що видить знову якогось чоловіка. Але по моїх словах видївив ся якось хитро здивований на мене.

— Кажеш, скоро дістанеш ся на корабель? — повторив він. — А хто-ж би тобі то боронив?

— Певно, що не ти — відповів я.

— Правду кажеш — крикнув він. — Ну, мате, а тобі як на імя?

— Джім — сказав я єму.

— Джім, Джім — повторив він очевидно вдоволений. — Оттак, Джіме, я був такий розпустний, що тобі би аж встидно було слухати. Коли дивиш ся на мене, то й не погадав би-сь, що я мав колись побожну матір. Може нї?

— Дійстно? — відповів я — того в самім дїлї не видко по тобі.

— А прецї то правда — сказав він. — Я мав дуже побожну матір та й сам був честним, побожним молодцем. А тепер ось що з мене. Зачалось від гри о один феник, але на тім не скінчило ся і стало ся все так, як менї моя мати, та побожна душечка на перед заповідала. Але дякую Богови, що мене сюди завів. Я тут на сім пустім острові богато передумав та й знову став побожним. Руму вже й не покушаю, хиба лиш от так за наперсток вина на щасте при першій нагодї. Стану знов побожним чоловіком, бо вже знаю, як до того взяти ся. А знаєш, Джіме, — і він глянув при тім хитро на мене та шепнув — я богач.

Я був певний, що той бідачиско війшов з розуму на самотї, тим більше, що він то ще й повторив дивним голосом:

— Богач! Богач! Джіме. Будеш колись благословити той день, коли ти мене стрітив. Зроблю з тебе чоловіка, Джіме даю тобі слово чести.

Нараз він чогось захмурив ся, вхопив мене мов би клїщами за руку і грозячи підніс один палець до гори.

— Ну Джіме, скажи правду — спитав він. — Чи ти не з Флїнтового корабля?

Менї прийшла тепер щаслива гадка. Я погадав собі, що він буде моїм союзником і я відповів:

— Нї, то не Флїнтів корабель, Флїнт помер. Але на наше нещасте єсть на кораблї чотирох з Флїнтової ватаги.

— А може й той, що ходить на кули? сказав він зі страхом.

— Зільвер? — питаю.

— Ага, Зільвер! — відповів він — він так називає ся.

— Він кухарем на кораблї і проводирем бунту.

Він все ще держав мене за руку а при сих словах стиснув ще сильнїйше.

— Коли довгий Джек вислав тебе за мною, то менї хиба копати вже собі могилу. А чи знаєш, де ти?

Я уложив був собі плян і розповів єму цїлу історию нашої подороги та й прикре положенє, в якім ми знаходили ся, а він слухав мене дуже цїкаво.

— З тебе добра людина, Джіме — сказав він — і ви попали ся в погану матню. Але спустїть ся на Бен Ґуна, він вам поможе. А як ти гадаєш, чи сквайр буде знати ся на річи, коли я єму поможу.

Я сказав єму, що не можна собі й подумати лїпшого чоловіка, як сквайр.

— То вже добре — сказав на то Бен Ґун — але менї би не хотїло ся стати воротарем або носити на собі лїберию. У мене ось що на думцї: чи він виплатив би менї із скарбу, котрий так, як би вже й мій, тисяч фунтів?

— Зовсїм певно виплатив би — сказав я. Впрочім дістали би всї моряки з тих скарбів, які би ми відшукали, свою пайку.

— А взяв би він мене з собою до Анґлїї? — додав він і подивив ся знову хитро.

— Розуміє ся — відповів я. — Сквайр чоловік честний. А впрочім і треба би скріпити нашу залогу, скоро би ми позбули ся тамтих других.

— То правда — відповів він і став вже трохи веселїйший.

— Я тобі тепер щось розкажу, але анї словечком більше, як лиш що потреба: Я був

Телеґрами.

Опава 4 лютого. Сойм ухвалив зложити Є. Вел. Цісареви з нагоди Єго ювилею, через виділ краєвий ґратуляцию. — Пос. Рохованьский поставив резолюцию, в котрій каже ся, що сойм придержуєсь дотеперішної конституциї, противить ея основаню окремої ческої держави та уважає за річ конечну, щоби скасувати розпорядженя язикові а німецкий язик завести як державний.

Льондон 4 лютого. З Шанґаю доносять, що войско росийске в силї кілька тисячів людий вступило до Манджуриї. З Пекіну же доносять, що Німцї домагають ся від хіньского правительства за убите німецкого моряка коло Кіаочу концесиї на будову зелїзницї в провінциї Шантунґ.

Чернівцї 4 лютого. На внесенє Митрополита Чуперковича сойм вибрав комісию для виготовленя адреси ювилейної.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

С. Корнмана **Мапа комунікаций Галичини і Буковини**, можна дістати в книгарни Г. Альтенберґа, Львів, площа Марияцка, ч. 4. Цїна мапи, разом з додатком статистичним, в формі книжки, 1 зр. 80.; підклиєна на полотні, формат кишеньковий: 2 зр. 60 кр.; така сама, але до завішеня на стїнї 2 гр. 60 кр.; стїнна з валочками 3 зр. 20 кр

І. Я. почта Шкло.: 1) Так дешевих руских календарів, як Ви би хотїли, нема. Треба Вам то знати, що від кождого календаря платит ся стемпель 6 кр. А друк, папір і висилка чейже також щось коштують. Мусїв би то бути хиба дуже малий календар і розходити ся великими масами, щоби мимо того єго наклад оплатив ся. — 2) Хлопець мусить мати 14 літ, шоби єго приймили де до науки в якій приватній фірмі; але й там треба би щось платити, або бодай давати одїж і біле. Однакож такої фірми не знаємо. Різбарство, хоч красне, але не конче поплатне, длятого й різбарів мало. Впрочім, щоби бути добрим різбарем, треба уміти добре рисувати. Найлїпше було би, як би той хлопець міг дістати ся до школи деревляного промислу в Коломиї. Але й там мусїв би на початок мати якесь удержанє; пізнїйше міг би дістати якусь запомогу. — На послїдне Ваше питанє годї й відповідати — таже то дитина! — **Пильний читатель, Ланцут**: 1) Треба мати бодай 4 низші кляси шкіл середних або відповідне до того образованє. Треба подати письменну просьбу до комісиї екзамінацийної з рахунковости державної при ц. к. Намістництві, і зложити перед іспитом таксу 10 зр. і 1 зр. на стемпель до сьвідоцтва. Підручники: літоґрафовані скрипти Черного і др. Шротта книжка о рахунковости державній (польский переклад з німецкого. Може їх Вам доставити антикварня Келера (Köhler, Львів, ул. Баторого, ч. 28). — 2) Такої росийскої ґазети не знаємо. — 3) Польский підручник росийскої мови для самоуків: Plato von Reussner; можете спровадити собі з книгарні Ґубриновича і Шмідта у Львові. — **Січовик.** Курс в колеґії в Римі розпочинає ся, як звичайно всюди, в школах в осени. Треба мати бодай низшу ґімназию. Матуристи мають першеньство. Подавати треба до митрополичої консисториї, а услївя: 15 рік житя і бодай IV клясу ґімн.; до поданя треба долучити: сьвідоцтво шкільне, метрику, сьвідоцтво убожества, сьвідоцтво моральности, сьвідоцтво здоровля і сьвідоцтво увільненя від служби войскової або сьвідоцтво еї сповненя. — **Ів. Рикала**: Ну, Вам також зібрало ся на питаня, коли їх ставите аж 30! Нам то подобаєсь, що наша ґазета Вам подобаєсь, але то нам неподобаєсь, що Ви гадаєте, що ми даємо відповіди лиш на то, щоби комусь зробити ту приємність, щоби він міг побалакати собі з ґазетою. Ми даємо відповіди не на то, щоби балакати на пустий вітер, але на то, щоби комусь порадити в потребі, когось поучити, коли він того потребує, і по правді та по щирости того жадає. Також і то нам не подобає ся, що Ви в декотрих своїх питанях тикаєте „свого носа до чужого проса“, та що Ви так [illegible] гадаєте, що ми на кожду дурницю будемо відповідати. Але що з Ваших питань виходить з одної сторони, що Ви все-таки чоловік, котрий щось мислить і мотає собі на ніс, а з другої, що Ваше мисленє і мотанє на наш погляд єсть трохи недоладне, бо Вам, як видко, все-таки потреба би ще богато учити ся, то охотно дамо Вам ті відповіди, котрі і для Вас і для других — як кажете — будуть дуже поучаючі: 1) Про всїлякі краски і крашенє треба би писати хиба цїлу книгу, щоби Вам все докладно пояснити. Звертаємо Вашу увагу на то, що не задовго будемо в тім предметї поміщати обширнїйшу розвідку в наших фейлєтонах під заголовком „Де що з технїки“ і там знайдете поясненє. Тут скажемо Вам лиш, що **анілїнові краски** уживані тепер загально до крашеня і **антрацен**, з котрого робить ся чорнило до писаня, виробляють ся з т. зв. смоли ґазової або теру, побічного продукту при фабрикациї ґазу. Спроваджувати фарби з фабрики може мати інтерес лиш купець, що торгує тими фарбами. — 2) **Металевим чорнилом** (Metaltinte) називає ся взагалї то чорнило, котрим можна писати і на металю (купцї значать металеві предмети), і котре під впливом металю не зміняє ся. Червоне металеве робить ся з еозину; можна ним писати дуже добре і на папери. Чорні металеві не надають ся до писаня на папери. — 3) **Цїточки**, дрібні пацьорочки, фабрикують дїйстно у Венециї, тепер вже менше як давнїйше. — 4) Календаря нема нї польского нї руского, бо календар був, коли ще про Русинів і Поляків не було й згадки, а з вірою має він хиба о стілько звязь, що після него обчислює ся сьвята, однакож самого змісту віри не дотикає. Календар опирає ся на способі і звичаю численя часу; може бути більше або менше докладний і догідний, але то ще не рация, щоби якийсь календар колов когось в очи. Т. зв. старого стиля календар єсть недокладний, але так само і календар нового стиля не єсть також зовсїм докладний. Близше поясненє того знайдете незадовго у фейлєтонах „Чудеса сьвіта“ (дальша серия). Народи, котрі зі звичаю держать ся старого календаря, повинні би змінити єго на лїпший, новий; але жадати від них того силоміць, значить, накидати їм свою волю, а того не хоче нїякий нарід, котрий чує ся самостійним. Чому не нарікаєте на жидівский календар? Атже нераз буває так, що в жидівскі сьвята не можна нічого купити. Ви не знаєте, звідки взяла ся ріжниця в календарях і длятого в простацкий спосіб кидаєтесь на тих що їх зробили. А то були прецї і славні і дуже мудрі люди, Римлянин Юлій Цезар (юліяньский календар старого стиля) і папа Ґреґорий XIII (ґреґорияньский календар, нового стиля). От видите, як Вам треба науки! — **Н. М. в Марк.**: Щастє було близько, але обминуло. В преміовім тягненю італїйських льосів витягнено серию 4358 але число 28 не 18. З прочих не витягнений анї один. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

на Флїнтовім корабли, коли він разом з шістьома здоровенними моряками закопав скарб. Мусїли цїлий тиждень працювати, підчас коли ми на старій „Фоді“ плавали близько берега. Одного красного дня дано знак і Флїнт вернув сам один на малїй лодцї, а голову мав обвязану синою лентою. Він виглядав блїдий як труп, але — уважай добре — вернув сам один, тамтих шістьох всїх убив і закопав. Як він то зробив, лишило ся для нас всїх на кораблі загадкою. Мусїла то бути люта борба, а він — подумай собі — сам один проти шістьох! Біль Бонес, що був керманичем, і довгий Джек питали єго, де він скарб закопав, а він ось що їм сказав: Ідїть самі на острів і лишіть ся там коли хочете, але корабель мусить менї ще більше роздобути.

— Три роки тому назад приплив я був на иншім кораблі близько сего острова та кажу: Хлопцї, там єсть Флїнтів скарб закопаний, ходїм та пошукаймо. Капітан не хотїв того її слухати, але остаточно послухав і причалив до берега. Дванайцять днів шукали они і з кождим днем брала їх більша злість, аж одного дня вернули всї на корабель. А ти Беняміне Ґуне — сказали менї — маєш тут мушкету, рискаль і сокиру та лишай ся на острові і шукай для себе Флїнтових гроший.

— От я вже й три роки тут та ще анї разу не попоїв по християньски. Подивись лиш добре на мене. Чи так виглядаю, як той що коло машту? Нї, кажеш. А я кажу, що й нїколи не був таким.

При тім зиркнув він на мене з під ока і злегка штуркнув під груди та говорив дальше.

— Отже скажеш скваірови то, що я тобі кажу: Через три роки був він паном сего острова, чи була слота чи погода. Часом (так скажеш) молив ся, а часом згадував собі свою стару матїр, чи жиє ще она. Але більшу часть свого часу (а то важна річ, щоби ти єму так сказав) займав ся він чимсь иншим. А відтак штуркнеш єго ось так, як я тепер тебе.

І він знов штуркнув мене під ребра, як того, котрому хтось зі всїм звіряє ся.

— А відтак скажеш єму: Ґун єсть добрим чоловіком і має далеко більше — незабудь того, — далеко більше довіря до чоловіка благородного з роду, як до тих, що гонять за щастєм, до котрих і він належав.

— То все добре і красно — сказав я, — але я твоєї бесїди зовсїм не зрозумів. А впрочім то й байдуже, бо я не знаю, як дістати ся знову на корабель.

— Ага — відозвав ся він — то в тім цїле лихо? Ну, то я тобі поможу. Я сам отсими руками зробив собі лодку і она там схована під оттою білою скалою. В найгіршім случаю спробуємо щастя, коли змеркне ся. Але чуєш, а то що?

В тій хвили, бачите, поніс ся гук від вистрілу з пушки по цїлім острові, хоч то було ще на годину а може й дві перед заходом сонця.

— Завелась вже борба — крикнув я. — Ходи зі мною.

І я, забувши на страх, пустив ся бічи до пристанї, а той чоловік в козячих кожах біг без великого труду коло мене.

— На лїво, на лїво — казав він — держись все на лїво, друже! А все попід дерева! Онтам убив я першу козу, але они вже там не приходять, бо боять ся Бен Ґуна. А онтам єсть кладовище. Я часом заходжу туди, коли гадаю, що то недїля, та молю ся, хоч там нема каплички і я навіть біблїї не маю.

Так говорив він заєдно, коли ми бігли, хоч я до него і не відзивав ся.

За якусь хвилю по вистрілї з пушки чути було як стрілили з мушкет.

Ще хвиля і нараз побачив я, що може на чверть милї від мене понад якимись корчами повіває хоругов.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

З друкарні В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.